

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 11024 din data de *27*.07.2024

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

b298/2024

Stimate domnule secretar general,

Biroul permanent al Senatului

Bp. *298*, *27* *07* *2024*

Biroul permanent al Senatului

419, *30* *07* *2024*

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 3063 din 12.06.2024 prin care ați transmis spre avizare Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor (b298/12.06.2024)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 23 iulie 2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

În continuare, analizându-se propunerea legislativă înaintată, Comisia a reținut următoarele:

1. S-a apreciat oportună propunerea de modificare a art. 4 alin. (2) din Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, pentru ca informarea victimelor infracțiunii cu privire la drepturile conferite de art. 4 alin. (1) să se realizeze atât de primul organ judiciar la care aceasta se prezintă, cât și înainte de fiecare audiere a victimei de către organele judiciare.

S-a propus, în plus, coroborarea dispozițiilor Legii nr. 211/2004 cu art. 81 alin. (1) lit. a¹ din Codul de procedură penală, care prevede dreptul persoanei vătămate de a fi informată cu celeritate despre împrejurarea că persoana aflată în arest, urmărită penal sau condamnată pentru infracțiunea care o afectează este eliberată sau a evadat din detenție, precum și cu privire la orice măsuri relevante adoptate pentru protecția sa în caz de eliberare sau evadare a autorului infracțiunii. Acest drept al persoanei vătămate, introdus prin Legea nr. 217/2023, a intrat în vigoare la data de 01.01.2024 și reia, în parte, dispozițiile art. 111 alin. (5) din Codul de procedură penală, potrivit căruia persoanei vătămate i se aduce la cunoștință cu ocazia primei audieri faptul

că, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, poate să fie informată cu privire la punerea în libertate în orice mod sau evadarea acestuia.

Spre deosebire de dispozițiile art. 111 alin. (5) din Codul de procedură penală, art. 81 alin. (1) lit. a¹ din Codul de procedură penală impun o obligație organelor judiciare de a informa persoana vătămată cu privire la starea de detenție a autorului infracțiunii, prevăzând, similar dispozițiilor art. 111 alin. (5) din Codul de procedură penală, că informarea victimei se va realiza nu doar în situațiile de punere în libertate ale autorului infracțiunii, ci și în cazul evadării acestuia.

Mai mult, Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului prevede necesitatea informării victimei cu privire atât la eliberarea cât și la evadarea autorului infracțiunii (pct. 32).

Având în vedere cele de mai sus, s-a apreciat că art. 4 alin. (1) lit. h) din lege ar putea fi modificat în sensul următor:

h) dreptul de a fi informate, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, cu privire la punerea în libertate în orice mod sau evadarea acestuia, conform Codului de procedură penală;

2. De asemenea, s-a apreciat oportună modificarea propusă la art. 14 alin. (1) lit. a) din lege, prin care se extinde sfera victimelor care beneficiază de asistență juridică gratuită și care are ca scop îmbunătățirea mecanismului de protecție a victimelor infracțiunilor grave, precum și propunerea de modificare a art. 14 alin. (1) lit. b) din lege, prin care se extinde sfera persoanelor care beneficiază de asistență juridică gratuită.

3. În ceea ce privește propunerea de modificare a art. 16 alin. (1) din lege au fost formulate următoarele observații:

Pe de o parte, în ceea ce privește infracțiunile pentru care legea prevede că este necesară formularea plângerii prealabile, potrivit art. 296 din Codul de procedură penală, aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei, respectiv de la data când ocrotitorul sau reprezentantul legal al minorului sau a majorului care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială a aflat despre săvârșirea faptei ori de la data numirii unui nou reprezentant legal în cazul în care făptuitorul este reprezentantul legal al persoanei vătămate. Astfel, după intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, la data de 01.02.2014, termenul de 60 zile prevăzut la art. 16 alin. (1) din lege nu se mai corobora cu dispozițiile Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, care prevede un termen mai îndelungat pentru formularea plângerii prealabile. Totodată, potrivit noilor reglementări procesual

penale, plângerea nu se mai adresează instanței de judecată, ci doar organelor de urmărire penală, modificările propuse fiind astfel în concordanță cu acestea.

Pe de altă parte, în ceea ce privește infracțiunile pentru care legea nu impune formularea unei plângeri prealabile, condiționarea acordării asistenței juridice gratuite de sesizarea organelor judiciare într-un anumit termen poate lipsi de conținut un astfel de beneficiu, având în vedere evidenta vulnerabilitate a acestor persoane. Astfel, există situații în care procesul penal debutează la sesizarea din oficiu a organelor judiciare, nefiind necesară sesizarea acestora de către victimă. Or, singurele excepții de la condiția sesizării organelor judiciare vizează victimele prevăzute de art. 14 alin. (1) lit. b) și cele prezumate vulnerabile conform art. 113 alin. (2) din Codul de procedură penală. De altfel, și în expunerea de motive se arată următoarele: *În cazul infracțiunilor de trafic de persoane, a infracțiunilor de mare violență și a altor infracțiuni prevăzute limitativ de Legea nr. 211/2004, punerea în mișcare a acțiunii penale se realizează din oficiu, astfel că impunerea condiției ca victima să fi sesizat organele judiciare nu se constituie decât într-un obstacol în accesul la compensațiile financiare.*

Deși argumentele din expunerea de motive – care au fost însușite în totalitate - vizează compensațiile financiare acordate victimei, raționamentul este identic și pentru acordarea asistenței juridice gratuite. Astfel, s-a apreciat că nu ar trebui condiționată acordarea asistenței juridice gratuite de sesizarea organelor judiciare, în nicio situație.

4. În ceea ce privește propunerea de modificare a art. 17 alin. (2) lit. d) din lege, s-a reținut că se corelează această dispoziție legală cu propunerea de modificare a art. 14 alin. (1) lit. b).

5. Comisia a apreciat că nu se impune modificarea art. 18 alin. (1) din lege, în sensul că asistența juridică gratuită se acordă și în faza de executare silită a hotărârii privind despăgubirile civile, întrucât această posibilitate este prevăzută și de *lege lata*. S-a avut în vedere art. 19 din lege, potrivit căruia *dispozițiile art. 14 - 18 (care reglementează condițiile acordării asistenței juridice gratuite, modalitatea de soluționare a cererii, cuantumul sumei acordate în acest scop) se aplică în mod corespunzător și pentru acordarea sumei necesare punerii în executare a hotărârii judecătorești prin care au fost acordate despăgubiri civile victimei infracțiunii.*

În ceea ce privește majorarea cuantumului sumei acordate pentru asistența juridică, de la două la cinci salarii de bază minime brute pe țară, precum și posibilitatea formulării unei noi cereri pentru acordarea asistenței juridice gratuite, s-a apreciat că aceste aspecte țin de opțiunea exclusivă a legiuitorului, fiind firească preocuparea acestuia de a acorda un sprijin real victimelor infracțiunii.

6. Pentru aceleași motive prezentate la propunerile de modificare ale art. 14 din lege, s-a apreciat oportună modificarea propusă la art. 21 din lege.

În plus, prin modificarea adusă lit. b) a art. 21 alin. (1) se corectează o eroare de tehnică legislativă, textul de la lit. b) a alin. (1) făcând trimitere la alin. (1), în loc să trimită la lit. a) de la alin. (1).

7. Pentru modificările propus a fi aduse la art. 23 din lege, s-a făcut trimitere la observațiile formulate cu privire la art. 16, în sensul că există situații în care procesul penal debutează la sesizarea din oficiu a organelor judiciare, nefiind necesară astfel sesizarea acestora de către victimă. Or, singurele excepții de la condiția sesizării organelor judiciare vizează victimele prevăzute de art. 21 alin. (1) lit. b), cele prezumate vulnerabile conform art. 113 alin. (2) din Codul de procedură penală, victimele care nu au împlinit vârsta de 18 ani și cele puse sub interdicție. De altfel, și în expunerea de motive se arată următoarele: *În cazul infracțiunilor de trafic de persoane, a infracțiunilor de mare violență și a altor infracțiuni prevăzute limitativ de Legea nr. 211/2004, punerea în mișcare a acțiunii penale se realizează din oficiu, astfel că impunerea condiției ca victima să fi sesizat organele judiciare nu se constituie decât într-un obstacol în accesul la compensațiile financiare.*

Având în vedere argumentele arătate în expunerea de motive, s-a apreciat că nu ar trebui condiționată acordarea compensației financiare de sesizarea organelor judiciare, în nicio situație.

În cazul în care se apreciază că pentru acordarea de compensații financiare victimei este necesară menținerea condiției sesizării organelor judiciare, exceptându-se, printre altele, persoanele prevăzute la alin. (4), comisia a considerat utilă corelarea sintagmei *victimă pusă sub interdicție* cu modificările legislative în materia ocrotirii persoanei fizice, aduse de Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative (publicată în Monitorul Oficial nr. 500 din 20 mai 2022).

Astfel, prin decizia Curții Constituționale nr. 601 din 16 iulie 2020 au fost declarate neconstituționale prevederile art. 164 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora *persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție judecătorească*. Curtea Constituțională a reținut că reglementarea actuală în materia ocrotirii persoanei fizice, respectiv instituția punerii sub interdicție judecătorească, nu respectă prevederile art. 50 din Constituția României și art. 12 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Ca urmare a deciziei Curții Constituționale, a fost adoptată Legea nr. 140/2022, prin care a fost eliminată instituția punerii sub interdicție și au fost reglementate noi măsuri ce pot fi dispuse în vederea ocrotirii majorului. Astfel, comisia a apreciat că este necesară adaptarea alin. (4) al art. 23 la noile măsuri de ocrotire ale persoanei majore reglementate de Legea nr. 140/2022.

8. Analizând propunerile de modificare ale art. 24 din lege, comisia de specialitate din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a constatat, sub un prim aspect, că se propune majorarea termenului în care victima poate formula cererea de compensație financiară, de la un an la cinci ani, aspect care ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului.

În al doilea rând, s-a apreciat oportună completarea textului legal cu ipoteza în care se pronunță de către procuror o soluție de renunțare la urmărire penală, termenul de 5 ani urmând să curgă de la data confirmării acestei soluții de judecătorul de cameră preliminară, potrivit art. 318 alin. (12) – (16) din Codul de procedură penală.

În al treilea rând, s-a apreciat că prin abrogarea lit. c) a art. 24 alin. (1) se facilitează accesul victimelor la obținerea de compensații financiare, prin renunțarea la condiția dovedirii insolvabilității sau a faptului că făptuitorul este dispărut, condiție care este, de *lege lata*, un real impediment în obținerea de compensații financiare de către victimă.

În ceea ce privește alin. (4) al art. 24, s-a făcut trimitere la observațiile formulate la art. 23 alin. (4) cu privire sintagma *puse sub interdicție* și s-a apreciat că este necesară adaptarea alin. (4) al art. 24 la noile măsuri de ocrotire ale persoanei majore reglementate de Legea nr. 140/2022.

9. În ceea ce privește propunerea de modificare a art. 25 din lege, comisia de specialitate din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a reținut că, de *lege lata*, termenul pentru formularea cererii de compensație financiară se calculează de la data săvârșirii infracțiunii, ceea ce poate genera dificultăți, mai ales în cauzele care vizează infracțiuni contra vieții. Astfel, s-a reținut ca fiind oportună propunerea de modificare a art. 25 din lege, prin majorarea termenului de formulare a unei astfel de cereri și alegerea altui moment de când începe să curgă acesta. În ceea ce privește acest ultim aspect, s-a apreciat că ar putea fi momentul începerii urmăririi penale, acela fiind momentul în care organul de urmărire penală apreciază că actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege [art. 305 alin. (1) din Codul de procedură penală].

10. Analizând propunerile de modificare ale art. 27 din lege, s-a constatat că se urmărește includerea în categoria compensațiilor financiare care se pot acorda victimelor infracțiunii și membrilor de familie a prejudiciilor morale suferite de acestea. Precizăm că, de *lege lata*, există posibilitatea acordării de compensații financiare pentru prejudiciile morale, în baza art. 37¹⁴ alin. (1) din Legea nr. 318/2015, potrivit căruia *victimele infracțiunilor prevăzute la art. 21 din Legea nr. 211/2004, cu modificările și completările ulterioare, pot solicita, prin derogare de la dispozițiile art. 27 alin. (1) din aceeași lege, compensații financiare pentru prejudiciile morale suferite prin săvârșirea infracțiunii.*

Menționăm că art. 37¹⁴ din Legea nr. 318/2015 a fost introdus prin Legea nr. 230/2022 de la data de 24 iulie 2022, lege prin care s-a creat Mecanismul național de susținere a prevenirii criminalității, care reprezintă cadrul instituțional și financiar prin intermediul căruia se asigură,

printre altele, facilitarea accesului victimelor infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 211/2004 la compensații echitabile și corespunzătoare prejudiciilor suferite [art. 37¹⁴ alin. (1) lit. b) din Legea nr. 318/2015].

Pentru introducerea art. 37¹⁴ în Legea nr. 318/2015 s-a avut în vedere, printre altele, jurisprudența CJUE (Hotărârea Curții - Marea Cameră din 16 iulie 2020 în cauza în procedura Presidenza del Consiglio dei Ministri împotriva BV – C129/19), în care a reținut că *în sensul articolului 12 alineatul (2) din Directiva 2004/80, despăgubirea acordată unor asemenea victime reprezintă o contribuție la repararea prejudiciului material și moral suferit de acestea. O astfel de contribuție poate fi considerată „echitabilă și corespunzătoare” în cazul în care compensează, într-o măsură adecvată, suferințele la care au fost expuse* (pct. 64).

Față de cele arătate, s-a reținut că este oportună introducerea în cadrul legal general (Legea nr. 211/2004) a posibilității acordării de compensații financiare pentru prejudiciile morale suferite de victimele infracțiunii. În acest context însă, pentru evitarea paralelismelor, ar trebui analizată necesitatea abrogării dispozițiilor art. 37¹⁴ alin. (1) din Legea nr. 318/2015.

În ceea ce privește propunerea de abrogare a art. 27 alin. (2) din Legea nr. 211/2004, s-a constatat că se urmărește eliminarea plafonării sumei care se poate solicita pentru prejudiciile materiale rezultate din distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a bunurilor victimei ori din deposedarea acesteia prin săvârșirea infracțiunii, de *lege lata* acestea fiind limitate în Legea nr. 211/2004 la 10 salarii de bază minime brute pe țară stabilite pentru anul în care victima a formulat cererea de compensație financiară.

S-a constatat însă că o astfel de limitare este înlăturată de art. 37¹⁴ alin. (2) din Legea nr. 318/2015, potrivit căruia *victimele infracțiunilor prevăzute la art. 21 din Legea nr. 211/2004, cu modificările și completările ulterioare, pot solicita, prin derogare de la limita prevăzută la art. 27 alin. (2) din aceeași lege, compensații financiare pentru prejudiciile materiale rezultate din distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a bunurilor victimei ori din deposedarea acesteia prin săvârșirea infracțiunii.*

Comisia a apreciat astfel că este oportună înlăturarea acestei plafonări prin abrogarea art. 27 alin. (2) din Legea nr. 211/2004, urmând însă a se analiza, pentru evitarea paralelismelor, necesitatea abrogării dispozițiilor art. 37¹⁴ alin. (2) din Legea nr. 318/2015.

11. În ceea ce privește propunerea de modificare a articolul 29 alin. (1) lit. f) din lege, s-a reținut că se pun în acord aceste dispozițiile cu cele ale art. 21 alin. (1) lit. b) din lege.

12. Prin propunerea de abrogare a art. 30 alin. (3) din lege, se renunță la condiția ca victima să aibă o *situație financiară precară*, pentru a putea solicita un avans din compensația financiară, aspect care s-a apreciat că ține de opțiunea legiuitorului. Mai mult, sintagma *situație financiară*

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

precară nu era definită de lege, nefiind stabilită o limită a veniturilor solicitantului care s-ar încadra într-o astfel de categorie.

De asemenea, comisia a reținut că abrogarea dispozițiilor art. 30 alin. (5) din lege ține de politica legiuitorului, prin modificările propuse avansul nemaifiind restituit de victimă dacă cererea de compensație financiară este respinsă.

Însă, s-a apreciat că, urmare a abrogării dispozițiilor art. 30 alin. (5) din Legea nr. 211/2004, ar trebui reanalizate dispozițiile art. 37¹⁵ din Legea nr. 318/2015. În Legea nr. 318/2015 este, de asemenea, reglementată posibilitatea acordării victimelor infracțiunii a unui avans din compensația financiară, însă sub formă de voucher, pentru acoperirea nevoilor urgente, voucherul fiind acordat într-un termen scurt, respectiv cel mult 72 de ore de la referirea victimei (de la momentul direcționării victimelor către serviciile de sprijin și protecție, în conformitate cu nevoile lor specifice).

Astfel, potrivit alin. (6) al art. 37¹⁵ din Legea nr. 318/2015, în ipoteza avansului acordat victimei sub formă de voucher, acesta este supus restituirii, printre altele, în cazul respingerii cererii de compensație financiară [cazul de la art. 30 alin. (5) din Legea nr. 211/2004 propus a fi abrogat prin prezenta inițiativă legislativă]. Or, dacă legiuitorul apreciază că avansul în bani acordat în baza Legii nr. 211/2004 nu ar trebui restituit în cazul în care cererea de compensație financiară a fost respinsă, cu atât mai mult avansul acordat sub formă de voucher în baza art. 37¹⁵ din Legea nr. 318/2015 nu ar trebui supus restituirii în acest caz, având în vedere că voucherul se acordă pentru acoperirea nevoilor urgente ale victimelor infracțiunii.

13. În ceea ce privește art. 35² alin. (4) din lege, s-a constatat că se propune o nouă ipoteză de luare obligatorie a măsurilor asigurătorii, respectiv ca în cazurile în care victimei infracțiunii i s-a acordat avans din compensația financiară sau asistență juridică gratuită. Pentru protecția statului, care *se subrogă în drepturile victimei care a beneficiat de compensație financiară sau de un avans din aceasta pentru recuperarea sumelor plătite victimei* [art. 33 alin. (3) din Legea nr. 211/2004] s-a apreciat că luarea măsurilor asigurătorii ar trebui să fie obligatorie și în ipoteza în care victimei infracțiunii i s-a acordat compensație financiară, nu numai în ipoteza când s-a acordat un avans din aceasta.

Cu deosebită considerație,

Secretar general,
Judecător Andreea ~~Simona~~ Uzlaşu

